

HANDÓ PÉTER

Közös utak

Sokféleképpen lehet úton lenni, de járni csak egyenes derékkal, nem hajolva, makacsul és pontosan tudva, hogy az ember honnan és hová tart, és viszi magával a szövetségeseit. Alku nélkül, szent meggyőződéssel, különben vész az ügy, vész az élet. És csakis totális jelenléttel.

Egy Útonjáróval mindenkit összehoz a sors, aki egyszer elindul, próbál haladni. De ha áll, akkor is. Az Útonjáró figyel, és észreveszi a mozdulatokat. Ott van, és korrigál. Harcol a járni tanulóért és a járóért. Az állókkal nem törődik, nem fecsérli az idejét. S mindez láthatatlanul történik. Csinnadratták nélkül, észrevétlen.

Szinte természetes, hogy voltak egymást keresztező útjaink.

Még az 1980-as évek elején, egy közös barátunk vitt föl T. Pataki László 5. emeleti lakásába, ahol a házigazdán kívül egy nagytestű kutya és átható dohányillat fogadott. Ekkor ifjúsági klubot vezettem, verseket és a „csapat” alkalmi ünnepeire 5–10 perces darabokat írtam, amelyek emlékként kedvesek, de szakmai szempontok alapján szörmszülemények voltak. Ezeket szorongattam, nyújtottam át. Türelmesen elolvasta, majd kritizált. Kegyetlenül kimondva, amit gondolt. Én – mint afféle titkosított forradalmár – durcásan elhallgatva, mit gondolok. Csak később rágva meg a szót és elfogadva igazságát. Aztán úgy hozta a sors, hogy 1986-ban kollégák lettünk egy rövid időre. Ő azzal a tervével érkezett a salgótarjáni József Attila Művelődési Központba, hogy megcsinálja a megye első színházát, ahol hang- és fénytechnikával is foglalkozó villanyszerelő-karbantartóként dolgoztam. Szívügye – úgy tűnt – szívügyünk. Belevetette magát a szervezésbe. Májusban országos diáktalálkozóra került sor Egerben, ahová Nógrád megye különböző előadóművészeti ágakban tevékenykedő középiskolás csoportjainak műsorából kellett egy háromnapos programot szerkeszteni. Erre volt egy hétvége a Balassagyarmat melletti Nyírjes Úttörőtáborban, valamint a színjátszókkal egy fény- és hangtechnikai próba a munkahelyünkön. Hihetetlen volt, ahogyan két nap alatt átalakultak, megerősödtek az egyes produkciók. Egerben tarolt Nógrád megye ifjúsága, minden elképzelhető díjat bezsebelt. Aztán koraősszel egy felvidéki „munkakiránduláson” vettünk részt. A társaság kissé szeszgőzös éjszakai vitája során a salgótarjáni színjátszás ügye is terítékre került. Pro és kontra érvek sűrűjében egyre világosabbá vált, színház-elképzeléseihez kollégái támogatására alig számíthat, s az a vár, amelynek építésére alkalmazzák, nem épülhet föl, mocsarat adtak alá. Másnap hazaérkeztünk. Nem sokat teketóriáztott, kikérte a munkakönyvét. Nem munkabére volt szüksége, hanem érdemi munkára és az ezt biztosító feltételekre.

1992-ben népművelőként kezdtem el dolgozni a sóshartyáni önkormányzat alkalmazásában. Alberti Zsolt pedagógus vezetésével cigány fiatalokból szerveződött egy színjátszó csoport, amely az 1993-as *Ki mit tud?* televíziós válogatójáig jutott

a saját maguk által írt színművel, ahol tizenkét szereplőből csak tizet engedtek fel a színpadra. Természetesen a néhány perc alatt átstrukturált darabbal képernyőre már nem kerültek. De ettől még megmaradt a lelkesedés, a csoport középiskolás motorjai újabb és újabb ötlettel rukkoltak elő. Néhány ember kiejtésével azonban baj volt. Éppen egy 1956-ot felelevenítő műsoron dolgoztak, amiben több volt, mint egyetlen helyi előadás. Felhívtam T. Pataki Lászlót, hogy nem tudnának-e segíteni feleségével, Kerner Edittel a fiataloknak, mert amit én tudok a színpadi játékról, az kevés. Már másnap beszédgyakorlatra mentünk. Helyszínt az akkori Népjóléti Központ biztosított. Figyeltem, ahogy a rendező, az előadóművész és a „lányaimnak” érzett színészpálcák kölcsönösen tűzbe hozzák egymást. Laci dirigált, Edit hanggyakorlatokat tartott. A szó legnemesebb értelmében izzott a levegő. Végül december 8-ai salgótarjáni bemutató és egy filmfelvétel született a találkozásból.

Úton voltunk, s most már csak én. Mellé, de valahol – ha nem is mesterségben, mesterségbeli tudásban, csak útonlevésben – a helyére is álltam. 2008 tavaszán Csongrády Béla, Pál József és Sándor Zoltán azzal szólított meg, hogy T. Pataki László rám gondolt a salgótarjáni Szerdatársaság szerkesztőségének bővítésénél, mert súlyos beteg. Harmadízben futottak össze a kultúrtájba rótt vonalaink. Most már bizonyosan utoljára, s örökre. Elmaradt beszélgetések nyomában, annak reményét hagyva hátra, talán még odaát lesznek közös útjaink.

